

**BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS**

15 januari 2026

WETSVOORSTEL

**tot wijziging van de wet van 24 februari 1921
betreffende het verhandelen van gifstoffen,
slaapmiddelen en verdovende middelen,
psychotrope stoffen, ontsmettingsstoffen en
antiseptica en van de stoffen
die kunnen gebruikt worden voor de illegale
vervaardiging van verdovende middelen en
psychotrope stoffen teneinde
de sluitingsbevoegdheid
van de burgemeester uit te breiden**

(ingediend door Franky Demon)

**CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE**

15 janvier 2026

PROPOSITION DE LOI

**modifiant la loi du 24 février 1921
concernant le trafic des substances
vénéneuses, soporifiques, stupéfiantes,
psychotropes, désinfectantes ou
antiseptiques et des substances
pouvant servir à la fabrication illicite
de substances stupéfiantes et
psychotropes en vue d'étendre
le pouvoir de fermeture
du bourgmestre**

(déposée par Franky Demon)

SAMENVATTING

De vigerende Belgische wetgeving biedt de burgemeester de mogelijkheid om publiek toegankelijke inrichtingen te sluiten bij druggerelateerde activiteiten, maar woningen en niet-publiek toegankelijke panden blijven buiten beschouwing. Geïnspireerd door de Nederlandse “Wet Damocles”, die ook de sluiting van woningen mogelijk maakt bij drugshandel of -productie, zijn de indieners van dit voorstel van mening dat in ons land een gelijkaardige uitbreiding noodzakelijk is om de aanhoudende en toenemende drugsoverlast effectief aan te pakken. Het wetsvoorstel beoogt daarom de sluitingsbevoegdheid van de burgemeester uit te breiden, met behoud van strikte juridische waarborgen, zodat ook woningen en andere niet-publieke inrichtingen die als drugspand fungeren tijdelijk kunnen worden gesloten.

RÉSUMÉ

La législation belge en vigueur permet au bourgmestre de fermer des établissements accessibles au public si des activités liées aux stupéfiants y sont menées, mais cette législation ne s'applique pas aux logements ni aux bâtiments non accessibles au public. Inspirés par la “loi Damoclès” néerlandaise, qui permet également la fermeture de logements en cas de trafic ou de fabrication de stupéfiants, les auteurs de cette proposition estiment qu'il est nécessaire d'étendre la législation en ce sens dans notre pays afin de lutter efficacement contre les nuisances persistantes et croissantes liées aux stupéfiants. Cette proposition de loi vise donc à étendre le pouvoir de fermeture du bourgmestre, tout en maintenant des garanties juridiques strictes, afin de pouvoir fermer aussi temporairement des logements et autres établissements non accessibles au public qui servent de lieux de trafic de stupéfiants.

02865

N-VA	: Nieuw-Vlaamse Alliantie
VB	: Vlaams Belang
MR	: Mouvement Réformateur
PS	: Parti Socialiste
PVDA-PTB	: Partij van de Arbeid van België – Parti du Travail de Belgique
Les Engagés	: Les Engagés
Vooruit	: Vooruit
cd&v	: Christen-Democratisch en Vlaams
Ecolo-Groen	: Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales – Groen
Open Vld	: Open Vlaamse liberalen en democraten
DéFI	: Démocrate Fédéraliste Indépendant
ONAFH/INDÉP	: Onafhankelijk-Indépendant

Afkorting bij de nummering van de publicaties:		Abréviations dans la numérotation des publications:	
DOC 56 0000/000	Parlementair document van de 56 ^e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer	DOC 56 0000/000	Document de la 56 ^e législature, suivi du numéro de base et numéro de suivi
QRVA	Schriftelijke Vragen en Antwoorden	QRVA	Questions et Réponses écrites
CRIV	Voorlopige versie van het Integraal Verslag	CRIV	Version provisoire du Compte Rendu Intégral
CRABV	Beknopt Verslag	CRABV	Compte Rendu Analytique
CRIV	Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaalde beknopt verslag van de toezpraken (met de bijlagen)	CRIV	Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes)
PLEN	Plenum	PLEN	Séance plénière
COM	Commissievergadering	COM	Réunion de commission
MOT	Moties tot besluit van interpellaties (beigekleurig papier)	MOT	Motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Inleiding

Drugscriminaliteit en de gevolgen van de overlast die daarmee gepaard gaat, laten hun sporen na in onze samenleving. Deze problematiek vraagt om een integrale aanpak over de verschillende bevoegdheidsniveaus heen. Elke actor in de veiligheidsketen heeft daarin een rol te spelen. Dat geldt zeker ook voor de lokale besturen.

Artikel 134^{quater} van de Nieuwe Gemeentewet geeft de burgemeester de bevoegdheid om een voor het publiek toegankelijke plaats te sluiten in de gevallen dat de activiteiten die zich binnen deze plaatsen afspelen de openbare orde en rust verstoren. De wetgever was echter van mening dat specifiek voor wat betreft druggerelateerde inbreuken, deze bepaling onvoldoende slagkrachtig was.¹

Met de wet van 20 juli 2006 houdende diverse bepalingen werd daarom in de wet van 24 februari 1921 betreffende het verhandelen van gifstoffen, slaapmiddelen en verdovende middelen, psychotrope stoffen, ontsmettingsstoffen en antiseptica en van de stoffen die kunnen gebruikt worden voor de illegale vervaardiging van verdovende middelen en psychotrope stoffen (hierna: de Drugswet) een artikel 9bis ingevoegd dat de burgemeester de mogelijkheid geeft om na voorgaand overleg met de gerechtelijke autoriteiten een sluitingsmaatregel te bevelen wanneer er duidelijke aanwijzingen zijn dat er in een voor het publiek toegankelijke inrichting activiteiten plaatsvinden met betrekking tot de verkoop van drugs.

Artikel 44 van de wet van 15 januari 2024 betreffende de gemeentelijke bestuurlijke handhaving, de instelling van een gemeentelijk integriteitsonderzoek en houdende oprichting van een Directie Integriteitsbeoordeling voor Openbare Besturen (hierna: DIOB-wet) breidde het toepassingsgebied van artikel 9bis van de Drugswet uit naar inbreuken gerelateerd aan de teelt en/of vervaardiging van de stoffen vermeld in het artikel, evenals de gevallen waarin de materialen of technische middelen voor de vervaardiging van die stoffen worden aangetroffen. In de memorie van toelichting bij de wetwijziging werd erop gewezen dat de doelstelling was om ook publiek toegankelijke inrichtingen waar drugsplantages of drugslabo's werden aangetroffen, te kunnen sluiten, ook als men enkel de materialen of technische middelen

¹ Wetsontwerp houdende diverse bepalingen, *Parl. St.* Kamer 2005-06, nr. 51-2518/001, 46; F. SCHRAM, *Bestuurlijke handhaving van criminaliteit*, Wolters Kluwer Belgium, Mechelen, 2025, 37.

DÉVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

Introduction

La criminalité liée aux stupéfiants et les nuisances qui en découlent laissent des traces dans notre société. Ce fléau requiert une approche globale associant les différents niveaux de pouvoir. Chaque maillon de la chaîne de sécurité a un rôle à jouer à cet égard. Cela vaut certainement aussi pour les pouvoirs locaux.

L'article 134^{quater} de la nouvelle loi communale confère au bourgmestre le pouvoir de fermer un établissement accessible au public si les activités qui y sont menées troublent l'ordre et la tranquillité publics. Le législateur a toutefois estimé que cette disposition n'était pas suffisamment efficace en ce qui concerne spécifiquement les infractions liées aux stupéfiants.¹

La loi du 20 juillet 2006 portant des dispositions diverses a donc inséré dans la loi du 24 février 1921 concernant le trafic des substances vénéneuses, soporifiques, stupéfiantes, psychotropes, désinfectantes ou antiseptiques et des substances pouvant servir à la fabrication illicite de substances stupéfiantes et psychotropes (ci-après: la loi sur les stupéfiants) un article 9bis qui permet au bourgmestre, après concertation préalable avec les autorités judiciaires, d'ordonner une mesure de fermeture d'un établissement accessible au public lorsqu'il existe des indices sérieux que des activités liées à la vente de stupéfiants y sont menées.

L'article 44 de la loi du 15 janvier 2024 relative à l'approche administrative communale, à la mise en place d'une enquête d'intégrité communale et portant création d'une Direction chargée de l'Évaluation de l'Intégrité pour les Pouvoirs publics (ci-après: loi DEIPP) a étendu le champ d'application de l'article 9bis de la loi sur les stupéfiants aux infractions liées à la culture et/ou à la fabrication des substances visées dans cet article, ainsi qu'aux cas où les matériaux ou les moyens techniques destinés à la fabrication de ces substances sont découverts. L'exposé des motifs de cette modification législative souligne que l'objectif est de pouvoir fermer également des établissements accessibles au public où l'on trouve des plantations ou des labos de drogues, même si l'on y a uniquement découvert les matériaux

¹ Projet de loi portant des dispositions diverses, *Doc. parl.*, Chambre 2005-06, n° 51-2518/001, 46; F. SCHRAM, *Bestuurlijke handhaving van criminaliteit*, Wolters Kluwer Belgium, Malines, 2025, 37.

waarmee de (grond)stoffen kunnen worden verwerkt, heeft aangetroffen.²

De bestaande regeling in artikel 9*bis* van de Drugswet laat enkel de sluiting door de burgemeester van voor het publiek toegankelijke inrichtingen toe. Woningen en niet voor het publiek toegankelijke inrichtingen zijn uitgesloten. Desalniettemin blijkt uit de praktijk dat ook woningen en niet voor het publiek toegankelijke inrichtingen van waaruit drugs worden verhandeld of waarin drugs worden geproduceerd de nodige overlast veroorzaken. In Nederland laat de zogenaamde “Wet Damocles” de burgemeester toe om woningen, lokalen en de daarbij horende erven te sluiten indien er sprake is van drugshandel, de aanwezigheid van een handelshoeveelheid drugs of de aanwezigheid van voorwerpen of stoffen waarvan de betrokkene weet of een ernstige reden heeft te vermoeden dat zij bestemd zijn voor bijvoorbeeld het telen of bereiden van drugs.³

Met dit wetsvoorstel wensen wij de sluitingsbevoegdheid waarover de burgemeester op grond van de Drugswet beschikt, uit te breiden met de mogelijkheid om – naar Nederlands voorbeeld – onder bepaalde voorwaarden ook woningen of niet voor het publiek toegankelijke inrichtingen te kunnen sluiten.

Artikel 9*bis* van de Drugswet

Zoals hierboven reeds werd toegelicht, beschikt de burgemeester op grond van artikel 9*bis* Drugswet over een sluitingsbevoegdheid voor publiek toegankelijke inrichtingen waarvoor er ernstige aanwijzingen zijn dat er illegale activiteiten plaatsvinden met betrekking tot drugs en andere verdovende middelen. Alvorens tot een dergelijke sluiting kan worden overgegaan, moet er evenwel voldaan zijn aan een aantal voorwaarden.

Vooreerst dient de sluiting noodzakelijk te zijn voor de handhaving van de openbare orde. Er moet een verband zijn tussen de (potentiële) verstoring van de openbare orde en de feiten die zich in de betreffende inrichting afspelen. Evenwel is het niet noodzakelijk dat

ou les moyens techniques permettant de transformer les substances (matières premières).²

La réglementation actuellement contenue dans l'article 9*bis* de la loi sur les stupéfiants autorise uniquement la fermeture par le bourgmestre d'établissements accessibles au public. Les logements et les établissements non accessibles au public en sont exclus. Il apparaît toutefois en pratique que les logements et les établissements non accessibles au public qui servent de lieux de trafic ou de fabrication de stupéfiants causent également des nuisances. Aux Pays-Bas, la “loi Damocles” autorise le bourgmestre à fermer des logements, des locaux et les terrains y attenants en cas de trafic de stupéfiants, de présence d'une quantité de stupéfiants destinée au trafic ou de présence d'objets ou de substances dont l'intéressé sait ou a de sérieuses raisons de soupçonner qu'ils sont par exemple destinés à la culture ou à la fabrication de stupéfiants.³

Au travers de la présente proposition de loi, nous souhaitons étendre le pouvoir du bourgmestre de fermer des établissements en application de la loi sur les stupéfiants, en lui permettant, à l'instar de ce qui se fait aux Pays-Bas, de fermer également, sous certaines conditions, des logements ou des établissements non accessibles au public.

Article 9*bis* de la loi sur les stupéfiants

Ainsi que nous l'avons expliqué ci-dessus, l'article 9*bis* de la loi sur les stupéfiants confère au bourgmestre le pouvoir de fermer des établissements accessibles au public lorsqu'il existe des indices sérieux que des activités illégales liées à la drogue ou à d'autres substances stupéfiantes y ont lieu. Un certain nombre de conditions doivent toutefois être remplies pour pouvoir procéder à une telle fermeture.

Tout d'abord, la fermeture doit être nécessaire au maintien de l'ordre public. Il doit exister un lien entre le trouble (potentiel) à l'ordre public et les faits qui se déroulent dans l'établissement concerné. Il n'est toutefois pas requis que l'ordre public ait déjà été effectivement

² Wetsontwerp betreffende de gemeentelijke bestuurlijke handhaving, de instelling van een gemeentelijk integriteitsonderzoek en houdende oprichting van een Directie Integriteitsbeoordeling voor Openbare Besturen, *Parl. St. Kamer* 2022-23, nr. 55-3152/001, 68.

³ Nederlands Genootschap van Burgemeesters, “Sluiten drugspand – Wet Damocles”, <https://www.burgemeesters.nl/themas/bevoegdheden/sluiten-drugspand-wet-damocles/>

² Projet de loi relatif à l'approche administrative communale, à la mise en place d'une enquête d'intégrité communale et portant création d'une Direction chargée de l'Évaluation de l'Intégrité pour les pouvoirs publics, *Doc. parl.*, Chambre, 2022-23, n° 55-3152/001, 68.

³ Nederlands Genootschap van Burgemeesters, *Sluiten drugspand – Wet Damocles*, <https://www.burgemeesters.nl/themas/bevoegdheden/sluiten-drugspand-wet-damocles/>

de openbare orde reeds effectief werd verstoord. Het risico op een verstoring van de openbare orde volstaat om het besluit te kunnen nemen.⁴

Voorts wordt er vereist dat er “(...) ernstige aanwijzingen voorhanden zijn dat er illegale activiteiten plaatsvinden (...)”. In de wet wordt niet nader omschreven wat er onder “ernstige aanwijzingen” moet worden begrepen. Er moet een onderscheid worden gemaakt tussen de ernst van de aanwijzingen en de ernst van de feiten, maar in de praktijk is dat onderscheid relatief gebleken. De ernst van de aanwijzingen lijkt immers voort te vloeien uit de zwaarwichtigheid van de feiten die konden worden vastgesteld. Er kan worden aangenomen dat als de vaststellingen voldoende bezwarende feiten opleveren, de aanwijzingen ook voldoende ernstig zullen zijn.⁵ De aanwijzingen die in aanmerking kunnen worden genomen, zijn veeleer materiële vaststellingen van de aanwezigheid van verdovende middelen in de betreffende inrichting. Volgens GEUDENS moet daarbij ook aannemelijk worden gemaakt dat de aangetroffen verdovende middelen werden overgedragen of gebruikt op minstens daartoe waren bestemd.⁶

In de oorspronkelijke versie van artikel 9bis werd voorzien dat er sprake diende te zijn van “herhaaldelijke” illegale activiteiten alvorens de burgemeester kan overgaan tot de sluiting van de betreffende publiek toegankelijke inrichtingen. De DIOB-wet schrapt deze voorwaarde. Een eenmalige vaststelling van het feit dat er ernstige aanwijzingen zijn dat in inrichting illegale activiteiten plaatsvinden inzake drugs volstaat voortaan om op basis van artikel 9bis tot de sluiting over te gaan.⁷

De burgemeester kan slechts tot een sluiting overgaan nadat hij daarover voorafgaandelijk overleg pleegde met de gerechtelijke autoriteiten, *de facto* betreft het de procureur de Konings. Zo wilde de wetgever vermijden dat er zou worden geïntereferd in lopende gerechtelijke onderzoeken. De gerechtelijke autoriteiten beschikken evenwel niet over een vetorecht waarmee ze het burgemeestersbesluit kunnen tegenhouden.⁸

perturbé. Le risque d'un trouble à l'ordre public suffit pour fonder la décision.⁴

L'existence “(...) d'indices sérieux que des activités illégales ont lieu (...)” est en outre exigée. La loi ne précise toutefois pas ce qu'il y a lieu d'entendre par “indices sérieux”. Il convient de faire la distinction entre la gravité des indices et la gravité des faits, mais cette distinction s'est avérée relative en pratique. La gravité des indices semble en effet découler de la gravité des faits constatés. On peut dès lors supposer que si les constatations fournissent des preuves suffisamment accablantes, les indices sont, eux aussi, suffisamment sérieux.⁵ Les indices susceptibles d'être pris en considération sont avant tout des constatations matérielles de la présence de stupéfiants dans l'établissement concerné. Selon G. GEUDENS, il convient également de démontrer de manière plausible que les stupéfiants découverts ont été transférés ou utilisés, ou qu'ils étaient à tout le moins destinés à cet usage.⁶

Dans sa version initiale, l'article 9bis n'autorisait le bourgmestre à procéder à la fermeture de ces établissements accessibles au public que lorsque ces activités illégales avaient lieu “à plusieurs reprises”. La loi DEIPP a supprimé cette condition. La constatation ponctuelle d'indices sérieux de la présence d'activités illégales liées aux stupéfiants dans un établissement suffit désormais pour procéder à sa fermeture sur la base de l'article 9bis.⁷

Le bourgmestre ne peut procéder à une fermeture qu'après avoir préalablement consulté les autorités judiciaires à ce sujet – en pratique, il s'agit du procureur du Roi. Le législateur souhaitait ainsi éviter toute interférence avec des enquêtes judiciaires en cours. Les autorités judiciaires ne disposent toutefois pas d'un droit de veto leur permettant de faire obstacle à la décision du bourgmestre.⁸

⁴ RvS 23 juli 2010, nr. 206.81, 101; RvS 22 maart 2012, nr. 218.594, 12; F. SCHRAM, *Bestuurlijke handhaving van criminaliteit*, Wolters Kluwer Belgium, Mechelen, 2025, 38-39.

⁵ G. GEUDENS., “Art. 9bis Drugswet: een situering, analyse en evaluatie aan de hand van de rechtspraak”, *T.Gem.* 2017, afl. 1, (6) 11.

⁶ *Ibid.*, (6) 12.

⁷ Wetsontwerp betreffende de gemeentelijke bestuurlijke handhaving, de instelling van een gemeentelijk integriteitsonderzoek en houdende oprichting van een Directie Integriteitsbeoordeling voor Openbare Besturen, *Parl.St.* Kamer 2022-23, nr. 55-3152/001, 68-69.

⁸ F. SCHRAM, *Bestuurlijke handhaving van criminaliteit*, Wolters Kluwer Belgium, Mechelen, 2025, 40.

⁴ C.E. 23 juillet 2010, n° 206.81, 101; C.E. 22 mars 2012, n° 218.594, 12; F. SCHRAM, *Bestuurlijke handhaving van criminaliteit*, Wolters Kluwer Belgium, Malines, 2025, 38-39.

⁵ G. GEUDENS., “Art. 9bis Drugswet: een situering, analyse en evaluatie aan de hand van de rechtspraak”, *T.Gem.* 2017, n° 1, (6) 11.

⁶ *Ibid.*, (6) 12.

⁷ Projet de loi relatif à l'approche administrative communale, à la mise en place d'une enquête d'intégrité communale et portant création d'une Direction chargée de l'Évaluation de l'Intégrité pour les pouvoirs publics, *Doc. Parl.* Chambre 2022-23, n° 55-3152/001, 68-69.

⁸ F. SCHRAM, *Bestuurlijke handhaving van criminaliteit*, Wolters Kluwer Belgium, Malines, 2025, 40.

Artikel 9*bis* van de Drugswet bepaalt bovendien expliciet dat de verantwoordelijke van de inrichting door de burgemeester moet worden gehoord. Dit kan mondeling of schriftelijk, zolang men maar de kans krijgt om gehoord te worden, de relevante stukken in te kijken en de beschikking heeft gekregen over een redelijke voorbereidingstermijn.⁹

De sluitingsmaatregel van de burgemeester is een administratieve rechtshandeling die moet voldoen aan de materiële en formele motiveringsplicht. Enerzijds moet de beslissing op deugdelijke motieven berusten en anderzijds moeten die motieven ook in voldoende mate in de beslissing worden vermeld.¹⁰

De DIOB-wet harmoniseerde de maximale sluitingstermijn in artikel 9*bis* van de Drugswet met de termijn zoals bepaald in de artikelen 134*quinquies* en 134*septies* van de Nieuwe Gemeentewet. Het gaat om een termijn van maximaal zes maanden, die tweemaal hernieuwd kan worden. De beslissing moet tevens worden bevestigd op de eerstvolgende vergadering van het college van burgemeester en schepenen. Indien dat niet gebeurt, zal de maatregel onmiddellijk ophouden uitwerking te hebben. Tevens kan de maatregel, naast de maximumtermijn, niet langer duren dan strikt noodzakelijk om de beoogde doelstelling te bereiken.¹¹

Er kan bijgevolg worden geconcludeerd dat de sluitingsbevoegdheid waarover de burgemeester beschikt in het kader van artikel 9*bis* van de Drugswet wordt omkaderd door de noodzakelijke juridische waarborgen en strikte wettelijke voorwaarden. Een sluitingsbeslissing kan niet zomaar licht genomen worden. Gegeven het feit dat de drugsoverlast zich echter niet beperkt tot voor het publiek toegankelijke inrichtingen alleen, zijn wij ervan overtuigd dat op basis van de bestaande procedure van artikel 9*bis* een regeling moet worden uitgewerkt op grond waarvan de burgemeesters tevens over zouden kunnen gaan tot de sluiting van woningen of niet voor het publiek toegankelijke inrichtingen die als drugsland fungeren.

De Nederlandse “wet Damocles”

In Nederland beschikken burgemeesters reeds veel langer over de mogelijkheid om ook woningen die voor overlast zorgen omwille van de drugscriminaliteit die er plaatsvindt, tijdelijk te sluiten. Sinds 1 november 2007 vallen immers ook de niet-toegankelijke woningen

L'article 9*bis* de la loi sur les stupéfiants prévoit en outre explicitement que le responsable de l'établissement doit être entendu par le bourgmestre. Cela peut se faire oralement ou par écrit, pour autant que l'intéressé ait la possibilité d'être entendu, de consulter les pièces pertinentes et qu'il ait bénéficié d'un délai raisonnable pour préparer sa défense.⁹

La mesure de fermeture décidée par le bourgmestre constitue un acte administratif qui doit satisfaire à l'obligation de motivation tant matérielle que formelle. D'une part, la décision doit reposer sur des motifs adéquats et, d'autre part, ces motifs doivent être dûment mentionnés dans la décision.¹⁰

La loi DEIPP a harmonisé la durée maximale de fermeture prévue à l'article 9*bis* de la loi sur les stupéfiants avec celle fixée aux articles 134*quinquies* et 134*septies* de la nouvelle loi communale. Cette durée est fixée à un maximum de six mois et peut être renouvelée à deux reprises. La décision doit en outre être confirmée lors de la réunion suivante du collège des bourgmestre et échevins. À défaut d'une telle confirmation, la mesure cessera immédiatement de produire ses effets. Par ailleurs, indépendamment de cette durée maximale, la mesure ne peut pas excéder le temps strictement nécessaire à la réalisation de l'objectif poursuivi.¹¹

L'on peut dès lors conclure que le pouvoir de fermeture dont dispose le bourgmestre dans le cadre de l'article 9*bis* de la loi sur les stupéfiants est encadré par les garanties juridiques nécessaires et par des conditions légales strictes. Une décision de fermeture ne peut être prise à la légère. Toutefois, étant donné que les nuisances causées par les stupéfiants ne se limitent pas aux seuls établissements accessibles au public, nous sommes convaincus que, sur la base de la procédure existante prévue à l'article 9*bis*, un régime devrait être élaboré pour permettre aux bourgmestres de procéder également à la fermeture de logements ou d'établissements non accessibles au public et dédiés au trafic de stupéfiants.

La “loi Damoclès” néerlandaise

Aux Pays-Bas, les bourgmestres ont, depuis longtemps déjà, la possibilité de fermer temporairement également les logements qui occasionnent des nuisances en raison de la criminalité liée aux stupéfiants qui s'y déploie. En effet, depuis le 1er novembre 2007, les logements

⁹ *Ibid.*

¹⁰ G. GEUDENS., “Art. 9*bis* Drugswet: een situering, analyse en evaluatie aan de hand van de rechtspraak”, *T.Gem.* 2017, afl. 1, (6) 17.

¹¹ F. SCHRAM, *Bestuurlijke handhaving van criminaliteit*, Wolters Kluwer Belgium, Mechelen, 2025, 40.

⁹ *Ibid.*

¹⁰ G. GEUDENS., “Art. 9*bis* Drugswet: een situering, analyse en evaluatie aan de hand van de rechtspraak”, *T.Gem.* 2017, première édition, (6) 17.

¹¹ F. SCHRAM, *Bestuurlijke handhaving van criminaliteit*, Wolters Kluwer Belgium, Malines, 2025, 40.

en lokalen onder het toepassingsgebied van artikel 13b van de Nederlandse Opiumwet. Opdat de Nederlandse burgemeesters kunnen gebruikmaken van de bevoegdheden die de Opiumwet hen biedt, is vereist dat er in een woning, lokaal of op een daarbij behorend erf sprake is van drugshandel, de aanwezigheid van een hoeveelheid drugs of de aanwezigheid van voorwerpen of stoffen waarvan betrokkene weet of ernstige redenen heeft om te vermoeden dat zij bestemd zijn voor bijvoorbeeld het telen of bereiden van drugs. De begrippen “woning” en “lokaal” moeten in het kader van deze wet dus worden onderscheiden.

Voor de toepassing van deze wet moet de burgemeester niet aantonen dat er sprake is van een verstoring van de openbare orde. Het volstaat dat er een druggerelateerde overtreding wordt vastgesteld: de verhandeling, de aanwezigheid van verboden middelen of het telen of bereiden van drugs.¹² De maatregel die kan worden opgelegd op grond van artikel 13b van de Nederlandse Opiumwet is gericht op herstel en houdt concreet in dat ernaar wordt gestreefd de druggerelateerde overtreding te laten ophouden en herhaling daarvan te voorkomen.¹³

Het Nederlands Genootschap van Burgemeesters lijst op haar website de eisen op waaraan de maatregel uit artikel 13b van de Nederlandse Opiumwet moet voldoen. Allereerst moet er voorafgaandelijk een waarschuwing of een minder ingrijpende maatregel zijn opgelegd. Van die vereiste kan in bepaalde ernstige gevallen evenwel worden afgeweken. Een tweede voorwaarde stelt dat er een begunstigingstermijn moet worden verleend binnen dewelke de betrokkene in de gelegenheid wordt gesteld om zelf de woning te sluiten zodanig dat de kosten die anders door de overheid in rekening dienen te worden gebracht kunnen worden vermeden. Wanneer de burgemeester overgaat tot de sluiting van een drugspand, moet hij ook onderzoeken of een gedeeltelijke sluiting zou kunnen volstaan. De duurtijd van de maatregel moet bepaald zijn. Tot slot mogen er zich geen bijzondere omstandigheden voordoen die maken dat de maatregel voor de betrokkene onevenredig is in vergelijking met het doel om drugsoverlast te voorkomen.¹⁴

De Nederlandse wetgever erkent dat de sluiting van een woning een verregaande beperking vormt van de

et locaux non accessibles au public sont, eux aussi, intégrés au champ d'application de l'article 13b de la “loi Opium” néerlandaise. Pour que les bourgmestres néerlandais puissent effectivement avoir recours aux pouvoirs que la “loi Opium” leur confère, il est obligatoire qu'un logement, un local ou un terrain y attenant soit le théâtre d'un trafic de stupéfiants, ou recèle une quantité de stupéfiants ou des objets ou des substances dont l'intéressé sait ou a de sérieuses raisons de suspecter qu'ils sont destinés, par exemple, à la culture ou à la préparation de stupéfiants. Dans le cadre de cette loi, une distinction doit donc être opérée entre les notions de “logement” et de “local”.

Pour l'application de ladite loi, le bourgmestre n'a pas l'obligation de démontrer le trouble à l'ordre public. Le constat d'une infraction liée aux stupéfiants suffit: la vente, la présence de substances prohibées, ou la culture ou la préparation de stupéfiants.¹² La mesure qui peut être imposée en vertu de l'article 13b de la “loi Opium” néerlandaise vise la réparation et implique concrètement un objectif d'interruption de l'infraction liée aux stupéfiants et de lutte contre la récidive.¹³

Sur son site web, l'association néerlandaise des bourgmestres (*Nederlands Genootschap van Burgemeesters*) énumère les conditions auxquelles doit répondre la mesure visée à l'article 13b de la “loi Opium”. Tout d'abord, un avertissement doit avoir été adressé ou une mesure moins intrusive doit avoir été imposée au préalable. Toutefois, dans certains cas graves, il est possible de déroger à cette exigence. Une deuxième condition prévoit qu'un délai de mise en conformité doit être laissé à l'intéressé pour qu'il ait la possibilité de fermer lui-même le logement afin d'éviter les frais qui seraient autrement facturés par l'autorité. Lorsque le bourgmestre procède à la fermeture d'un lieu dédié au trafic de stupéfiants, il doit également examiner si une fermeture partielle peut suffire. La durée de la mesure doit être définie. Enfin, il ne peut exister de circonstances particulières rendant la mesure disproportionnée pour l'intéressé au regard de l'objectif de prévention des nuisances liées aux stupéfiants.¹⁴

Le législateur néerlandais reconnaît que la fermeture d'un logement constitue une restriction particulièrement

¹² Nederlands Genootschap van Burgemeesters, “Sluiten drugspand – Wet Damocles”, <https://www.burgemeesters.nl/themas/bevoegdheden/sluiten-drugspand-wet-damocles/>

¹³ *Ibid*; Centrum voor criminaliteitspreventie en veiligheid, “Achtergrondinformatie artikel 13b Opiumwet”, <https://hetccv.nl/themas/georganiseerde-criminaliteit-en-ondermijning/drugscriminaliteit/artikel-13b-opiumwet/>

¹⁴ Nederlands Genootschap van Burgemeesters, “Sluiten drugspand – Wet Damocles”, <https://www.burgemeesters.nl/themas/bevoegdheden/sluiten-drugspand-wet-damocles/>

¹² Nederlands Genootschap van Burgemeesters, “Sluiten drugspand – Wet Damocles”, <https://www.burgemeesters.nl/themas/bevoegdheden/sluiten-drugspand-wet-damocles/>

¹³ *Ibid*; Centrum voor criminaliteitspreventie en veiligheid, “Achtergrondinformatie artikel 13b Opiumwet”, <https://hetccv.nl/themas/georganiseerde-criminaliteit-en-ondermijning/drugscriminaliteit/artikel-13b-opiumwet/>

¹⁴ Nederlands Genootschap van Burgemeesters, “Sluiten drugspand – Wet Damocles”, <https://www.burgemeesters.nl/themas/bevoegdheden/sluiten-drugspand-wet-damocles/>

persoonlijke levenssfeer, meer bepaald op het recht op een ongestoord genot van de woning, zoals beschermd door artikel 8 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (hierna: EVRM). Daarom werd in de memorie van toelichting bij de betreffende wetswijziging een expliciete verantwoording opgenomen en werd uiteengezet op welke manier de voorgestelde regeling tegemoet kwam aan de eisen vermeld in artikel 8 EVRM. De Nederlandse wetgever voert daarbij aan dat de ontwikkelingen die de illegale verkoop van drugs vanuit woningen heeft doorgemaakt, de uitbreiding van de bevoegdheid om tegen in woningen gevestigde illegale verkooppunten op te treden, rechtvaardigt. Het doel van het wetsvoorstel sloot volgens de indieners aan bij het doelcriterium “voorkoming van strafbare feiten” zoals opgesomd in artikel 8, tweede lid, van het EVRM. Voorts wordt er in diezelfde memorie van toelichting op gewezen dat de regeling ook de rechten van anderen, i.e. omwonenden, beschermt. Dit met name door een einde te stellen aan intimidatiepraktijken en het wegnemen van overlast waardoor de buurtbewoners het recht op ongestoord genot van hun woningen opnieuw ten volle kunnen uitoefenen. Doordat de sluitingsbevoegdheid in de wet is vastgelegd en voldoet aan de eisen inzake voorzienbaarheid en toegankelijkheid, zijn ook de overige eisen van artikel 8 EVRM volgens de Nederlandse wetgever in acht genomen.¹⁵

Om de maatregel te kunnen toepassen, moet voldaan zijn aan de voorwaarden van subsidiariteit en proportionaliteit. De Nederlandse burgemeesters stellen daarom vaak een beleidskader op waarin ze de verschillende stappen opnemen die doorlopen moeten worden alvorens de sluitingsbevoegdheid te kunnen inzetten.¹⁶

De bevoegdheid in artikel 13b van de Nederlandse Opiumwet wordt door een groot aantal burgemeesters toegepast, zowel in kleine, middelgrote als grote gemeenten. Dat blijkt uit een onderzoek van het Centrum voor Openbare Orde en Veiligheid (hierna: COOV) van de Rijksuniversiteit Groningen. Het gaat met name om het geven van waarschuwingen, maar vrijwel alle respondenten die de bevoegdheid tussen 2018 en 2020 hadden gebruikt, gaven aan minstens één pand te hebben gesloten. Gemiddeld worden er per gemeente één tot

lourde du respect de la vie privée, plus précisément du droit au respect du domicile, tel que protégé par l'article 8 de la Convention européenne des droits de l'homme (ci-après: CEDH). C'est pourquoi l'exposé des motifs de la modification de loi en question contient une justification explicite et explique de quelle manière la réglementation proposée répond aux exigences de l'article 8 de la CEDH. Le législateur néerlandais fait valoir à cet égard que l'évolution que connaît la vente de stupéfiants depuis des logements justifie l'extension de la compétence permettant d'intervenir contre des points de vente illégaux établis dans des logements. L'objectif de la proposition de loi s'inscrivait, selon lui, dans le critère de finalité “prévention des infractions pénales” tel que prévu à l'article 8, paragraphe 2, de la CEDH. Ensuite, le même exposé des motifs indique que la réglementation protège également les droits d'autrui, à savoir les riverains, en mettant un terme aux pratiques d'intimidation et en supprimant les nuisances de façon à ce que les habitants du quartier puissent à nouveau exercer pleinement leur droit à jouir sans entrave de leur domicile. Le pouvoir de fermeture étant établi dans la loi et répondant aux exigences en matière de prévisibilité et d'accessibilité, les autres exigences de l'article 8 de la CEDH sont, d'après le législateur néerlandais, également respectées.¹⁵

Pour pouvoir appliquer la mesure, les conditions de subsidiarité et de proportionnalité doivent être remplies. Pour cette raison, les bourgmestres néerlandais rédigent dans de nombreux cas un cadre d'intervention administrative dans lequel ils précisent les étapes à suivre avant de pouvoir mettre en œuvre le pouvoir de fermeture.¹⁶

De nombreux bourgmestres, à la tête de communes de toutes tailles, ont recours au pouvoir que leur confère l'article 13b de la “loi Opium” néerlandaise. C'est ce qu'il ressort d'une enquête du *Centrum voor Openbare Orde en Veiligheid* (Centre pour l'ordre public et la sécurité) de la *Rijksuniversiteit Groningen*. Il s'agit essentiellement d'adresser des avertissements, mais pratiquement toutes les personnes interrogées ayant eu recours à ce pouvoir entre 2018 et 2020 ont indiqué avoir fermé au moins un lieu. En moyenne, un à dix lieux par commune

¹⁵ Voorstel van wet tot wijziging van de Opiumwet in verband met het creëren van de mogelijkheid voor de burgemeester om bestuursdwang toe te passen ter handhaving van de artikelen 2 en 3 van de Opiumwet in woningen, niet voor het publiek toegankelijke lokalen of bij woningen of die lokalen behorende erven, TWEDE KAMER, 2005-2006, 30.515, nr. 3, <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-30.515-3.html>

¹⁶ Zie bijvoorbeeld: *Beleid artikel 13b Opiumwet Gemeente Wormerland* (2024), <https://lokaleregelgeving.overheid.nl/CVDR712332>; *Beleidsregel voor de bestuurlijke handhaving van artikel 13b Opiumwet* (2025) *Gemeente Geldrop-Mierlo*, <https://hetccv.nl/app/uploads/2025/10/Damoclesbeleid-Geldrop-Mierlo-2025-getekend.pdf>

¹⁵ Proposition de loi modifiant la “loi Opium” en vue de créer la possibilité pour le bourgmestre de prendre une mesure de contrainte administrative en vue de l'application des articles 2 et 3 de “loi Opium” dans les logements, dans les bâtiments non accessibles au public et sur les terrains appartenant à ces logements ou à ces bâtiments, TWEDE KAMER, 2005-2006, 30.515, n° 3, <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-30.515-3.html>

¹⁶ Voir par exemple: *Beleid artikel 13b Opiumwet Gemeente Wormerland* (2024), <https://lokaleregelgeving.overheid.nl/CVDR712332>; *Beleidsregel voor de bestuurlijke handhaving van artikel 13b Opiumwet* (2025) *Commune de Geldrop-Mierlo*, <https://hetccv.nl/app/uploads/2025/10/Damoclesbeleid-Geldrop-Mierlo-2025-getekend.pdf>

tien panden per jaar gesloten, waarvan de meerderheid de sluiting van woningen betreft.¹⁷

Voorstel tot uitbreiding van de sluitingsbevoegdheid van de burgemeester

Dat de drugsproblematiek en drugscriminaliteit een grote uitdaging vormen voor het veiligheidsbeleid in onze steden en gemeenten behoeft geen betoog meer. De cijfers spreken voor zich. Uit de statistieken van de Federale Politie over de criminele feiten blijkt dat het aantal geregistreerde feiten over drugs hoog blijft. In 2015 ging het om 52.658 geregistreerde feiten, in 2024 al om 60.152 geregistreerde feiten.¹⁸ Ook uit de meer gedetailleerde cijfers blijkt de omvang van het probleem. Wanneer men bijvoorbeeld kijkt naar het aantal geregistreerde feiten van de verkoop van cocaïne, stelt men vast dat het in 2024 om 2.066 geregistreerde feiten ging. Aan het begin van deze eeuw, in het jaar 2000, waren er dat "slechts" 84. Ook voor de verkoop van synthetische drugs zijn gelijkaardige evoluties vast te stellen. Hoewel het aantal geregistreerde feiten van verkoop tijdens het afgelopen decennium jaarlijks afnam of stabiel bleef, werden er in 2024 985 feiten geregistreerd tegenover 178 feiten in het jaar 2000. Eenzelfde patroon voor de verkoop van heroïne (316 in 2024 tegenover 72 in 2000).¹⁹

Uit de Veiligheidsmonitor 2024 blijkt bovendien dat de burgers bezorgd zijn over het overlastgevend gedrag gerelateerd aan drugsgebruik en drugshandel. Het aantal burgers dat hinder gerelateerd aan alcohol- en/of drugsgebruik meldt, bedroeg 20 % in 2024, een stijging met 5 % ten opzichte van 2015. De meldingen gerelateerd aan drugsverkoop op straat stijgen eveneens gestaag door de jaren heen. Het percentage van respondenten van de veiligheidsmonitor die dit als probleem aangaven, steeg van 11 % in 2018 naar 17 % in 2024.²⁰

Burgemeesters trekken dan ook aan de alarmbel en vragen om meer middelen om de overlast die gepaard gaat met drugsgebruik en drugshandel te kunnen

et par année font l'objet d'une telle mesure, qui consiste dans la plupart des cas à fermer un logement.¹⁷

Proposition d'élargissement du pouvoir de fermeture du bourgmestre

Il va sans dire que la problématique des stupéfiants et la criminalité qui y est liée constituent un défi majeur pour la politique de sécurité dans nos villes et communes. Les chiffres parlent d'eux-mêmes. Il ressort des statistiques de la police fédérale relatives aux faits criminels que le nombre de faits enregistrés liés aux stupéfiants reste élevé. Le nombre de faits enregistrés, qui était de 52.658 en 2015, atteignait déjà 60.152 en 2024.¹⁸ Les chiffres plus détaillés donnent également une idée de l'ampleur du problème. Si l'on examine par exemple le nombre de faits enregistrés liés à la vente de cocaïne, on constate qu'il s'élevait à 2.066 en 2024, alors qu'au début de ce siècle, en 2000, il n'était "que" de 84. La vente de drogues synthétiques présente une évolution similaire. Bien que le nombre de faits de vente enregistrés ait diminué ou soit resté stable d'année en année au cours de la dernière décennie, 985 faits ont été enregistrés en 2024, contre 178 en 2000. Une même tendance peut être observée pour la vente d'héroïne (316 faits enregistrés en 2024 contre 72 en 2000).¹⁹

Il ressort en outre du Moniteur de sécurité 2024 que les citoyens sont préoccupés par les nuisances liées à la consommation et au trafic de stupéfiants. Parmi les citoyens interrogés en 2024, 20 % ont mentionné les nuisances liées à la consommation d'alcool et/ou de stupéfiants, soit une augmentation de 5 % par rapport à 2015. Les déclarations liées à la vente de stupéfiants dans la rue sont également en constante augmentation au fil des ans. Le pourcentage de répondants au Moniteur de sécurité qui ont cité ce problème est passé de 11 % en 2018 à 17 % en 2024.²⁰

Les bourgmestres tirent donc la sonnette d'alarme et demandent davantage de moyens pour lutter contre les nuisances liées à la consommation et au trafic de

¹⁷ Rijksuniversiteit Groningen – Centrum voor Openbare Orde en Veiligheid (COOV), "Onderzoek toepassing artikel 13b Opiumwet – Samenvatting", 3, <https://repository.wodc.nl/bitstream/handle/20.500.12.832/3092/3135-onderzoek-toepassing-artikel-13b-opiumwet-samenvatting.pdf?sequence=2&isAllowed=y>

¹⁸ Federale Politie, "Statistieken criminele feiten grafiek", <https://www.politie.be/statistieken/nl/criminaliteit/criminele-feiten/grafiek>

¹⁹ Federale Politie, "Politionele criminaliteitsstatistieken 2000-Kwartaal 3.2024", https://www.politie.be/statistieken/sites/statspol/files/statistics_files_upload/Criminaliteit%202000-Kwartaal%203.2024-Rapporten/01_Federaal_rapport_2024_trim4_nat_belgie_nl.pdf

²⁰ Federale Politie, "Federale analyse van de Veiligheidsmonitor 2024", 21, https://www.police.be/statistiques/sites/statspol/files/statistics_files_upload/VMS_Archive/11_VMS_2024/VMS_2024_nl/01_Federaal/02_Tendensen/Analyse_Veiligheidsmonitor_2024.pdf

¹⁷ Rijksuniversiteit Groningen – Centrum voor Openbare Orde en Veiligheid (COOV), "Onderzoek toepassing artikel 13b Opiumwet – Samenvatting", 3, <https://repository.wodc.nl/bitstream/handle/20.500.12.832/3092/3135-onderzoek-toepassing-artikel-13b-opiumwet-samenvatting.pdf?sequence=2&isAllowed=y>

¹⁸ Police fédérale, "Graphique des statistiques de faits criminels", Graphique des statistiques de faits criminels | Statistiques.

¹⁹ Police fédérale, "Statistiques policières de criminalité 2000-Trimestre 3.2024", rapport_2024_trim4_nat_belgique_fr.pdf

²⁰ Police fédérale, "Analyse fédérale du Moniteur de sécurité 2024", 21, Analyse_Moniteur_de_sécurité_2024.pdf.

bestrijden. De burgemeester van Roeselare schreef daarover in 2024 in een brief aan de toenmalig regeringsformateur Bart De Wever het volgende:

“Van burgervader tot burgervader vraag ik om het volgende mogelijk te maken: (...) De uitbreiding van de bestuurlijke bevoegdheden van de burgemeester, naar Nederlands voorbeeld, om mensen gedwongen naar een zorginstelling te verwijzen bij problematisch gebruik of indien ze zorg blijven weigeren, een private woning tijdelijk te kunnen sluiten in geval van overlast. (...)”²¹

Met dit wetsvoorstel willen wij dan ook, naar Nederlands voorbeeld, in de mogelijkheid voorzien om ook woningen en niet voor het publiek toegankelijke inrichtingen onder de sluitingsbevoegdheid van de burgemeester te brengen voor de gevallen waarin er sprake is van druggerelateerde vaststellingen. Daartoe stellen wij voor om een nieuwe bepaling in te voegen in de Drugswet.

TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

Artikel 2

Dit artikel voegt in de Drugswet een nieuw artikel 9bis/1 in dat de sluitingsbevoegdheid van de burgemeester regelt voor woningen en niet voor het publiek toegankelijke inrichtingen.

Het toepassingsgebied van de voorgestelde bepaling onderscheidt zich van dat van artikel 9bis van dezelfde wet dat betrekking heeft op voor het publiek toegankelijke inrichtingen. Hoewel de Drugswet de term “voor het publiek toegankelijke inrichtingen” niet definieert, kan ervan worden uitgegaan dat het publiek toegankelijk karakter impliceert dat het moet gaan om inrichtingen waartoe de toegang in beginsel voor eenieder mogelijk is.²² De voorgestelde bepaling is van toepassing op niet voor het publiek toegankelijke inrichtingen, waarmee bijgevolg dus de inrichtingen worden bedoeld waartoe de toegang in beginsel niet voor iedereen mogelijk is. Daarnaast vallen ook woningen onder het toepassingsgebied van deze bepaling. Voor de nadere bepaling van wat verstaan moet worden onder de term “woning” kan aansluiting worden gezocht bij de definitie in Boek 1, Deel 1, art. 1.3, § 1, 66°, van de Vlaamse Codex Wonen: “elk onroerend

stupéfiants. En 2024, le bourgmestre de Roulers écrivait à ce sujet, dans une lettre adressée à Bart De Wever, alors formateur du gouvernement:

“De bourgmestre à bourgmestre, je vous demande de rendre possible ce qui suit: (...) L'élargissement des compétences administratives du bourgmestre, à l'instar des Pays-Bas, afin de permettre le renvoi obligatoire vers un établissement de soins en cas d'usage problématique ou en cas de refus répété de soins, et de pouvoir fermer temporairement un logement privé en cas de nuisances. (...)” (traduction)²¹

La présente proposition de loi entend donc prévoir, à l'instar des Pays-Bas, la possibilité de soumettre également les logements et les établissements non accessibles au public au pouvoir de fermeture du bourgmestre en cas de constatations en lien avec les stupéfiants. À cette fin, nous proposons d'insérer une nouvelle disposition dans la loi sur les stupéfiants.

COMMENTAIRE DES ARTICLES

Article 2

Cet article insère, dans la loi sur les stupéfiants, un article 9bis/1 qui règle le pouvoir du bourgmestre de fermer des logements et des établissements non accessibles au public.

Le champ d'application de la disposition proposée se distingue de celui de l'article 9bis de la même loi, qui concerne les établissements accessibles au public. Bien que la loi sur les stupéfiants ne définisse pas la notion d'“établissements accessibles au public”, on peut raisonnablement supposer que le caractère d'accessibilité au public implique qu'il doit s'agir d'établissements qui sont en principe accessibles à tout un chacun.²² La disposition proposée s'appliquant aux établissements non accessibles au public, elle vise dès lors les établissements dont l'accès n'est en principe pas autorisé à tout le monde. Par ailleurs, les logements relèvent également du champ d'application de cette disposition. Pour définir ce qu'il convient d'entendre par “logement”, on se référera à la définition donnée au livre 1er, partie 1re, art. 1.3, § 1er, 66°, du Code flamand du Logement, qui définit le logement comme “tout bien immeuble ou partie

²¹ K. Declercq, “Brief aan federaal formateur Bart De Wever”, <https://krisdeclercq.wordpress.com/2024/09/17/blog3-brief-aan-de-federaal-formateur-bart-de-wever/>

²² G. GEUDENS., “Art. 9bis Drugswet: een situering, analyse en evaluatie aan de hand van de rechtspraak”, *T.Gem.* 2017, afl. 1, (6) 12.

²¹ K. Declercq, “Brief aan federaal formateur Bart De Wever”, <https://krisdeclercq.wordpress.com/2024/09/17/blog3-brief-aan-de-federaal-formateur-bart-de-wever/>

²² G. GEUDENS., “Art. 9bis Drugswet: een situering, analyse en evaluatie aan de hand van de rechtspraak”, *T.Gem.* 2017, vol. 1, (6) 12.

goed of het deel ervan dat hoofdzakelijk bestemd is voor de huisvesting van een gezin of alleenstaande.”

Het materieel toepassingsgebied van de voorgestelde bepaling loopt gelijk met dat van artikel 9*bis* van de Drugswet. Het betreft aldus illegale, druggerelateerde activiteiten die betrekking hebben op de teelt, de vervaardiging, de verkoop, de aflevering of het vergemakkelijken van het gebruik van verschillende soorten drugs, evenals de situaties waarin de materialen of technische middelen voor de vervaardiging van die stoffen worden aangetroffen.

De voorgestelde bepaling vereist dat kan worden aangetoond dat een sluiting noodzakelijk is voor de handhaving van de openbare orde. Deze voorwaarde impliceert evenwel niet dat de openbare orde reeds effectief verstoord moet zijn. Een risico op een verstoring van de openbare orde volstaat. Derhalve moet het nieuwe artikel 9*bis*/1 dienaangaande op dezelfde wijze worden geïnterpreteerd zoals de Raad van State artikel 9*bis* Drugswet interpreteert.²³

Om ervoor te zorgen dat de maatregel van de burgemeester geen lopende gerechtelijke onderzoeken zou verstoren, moet er voorafgaandelijk overleg plaatsvinden met de gerechtelijke overheden. In de praktijk zal dit een overleg zijn met de procureur des Konings.

De mogelijkheid om een woning te sluiten vormt potentieel een ernstige beperking op het recht op ongestoord genot van de eigen woning (art. 8 EVRM) en het recht op behoorlijke huisvesting zoals beschermd door artikel 23, lid 3, 6° van de Grondwet. Het voorstel kan evenwel gerechtvaardigd worden daar het primair gericht is op het voorkomen van strafbare feiten. De voorgestelde bepaling is er bovendien op gericht de veiligheid van de omwonenden te beschermen. De voorgestelde bepaling voorziet daarenboven in de nodige juridische waarborgen. Zo dient de burgemeester de betrokkene steeds voorafgaandelijk aan zijn beslissing te horen in zijn middelen van verdediging. Dit kan mondeling of schriftelijk, maar er moet steeds de kans worden geboden om gehoord te worden. De betrokkene moet ook inzage krijgen in de relevante stukken en een redelijke voorbereidingstermijn aangeboden krijgen vooraleer hij of zij wordt gehoord.

De maatregel zal enkel kunnen opgelegd worden als uiterste remedie en mag niet langer duren dan noodzakelijk. De voorgestelde bepaling hanteert een maximale sluitingstermijn van vier maanden, die tweemaal hernieuwbaar is. Er wordt daarmee afgeweken van de termijn van

d'immeuble destinés principalement au logement d'un ménage ou d'un isolé”.

Le champ d'application matériel de la disposition proposée correspond à celui de l'article 9*bis* de la loi sur les stupéfiants. Sont ainsi concernées les activités illégales liées au trafic de stupéfiants, qui se rapportent à la culture, la fabrication, la vente, la livraison ou la facilitation de la consommation de différentes substances psychotropes, ainsi que les situations où l'on rencontre les matériaux ou les moyens techniques nécessaires à la fabrication de ces substances.

La disposition proposée exige que l'on puisse apporter la preuve qu'une fermeture est nécessaire au maintien de l'ordre public. Cette condition n'implique toutefois pas qu'il y ait effectivement déjà des troubles à l'ordre public. La présence d'un tel risque suffit. Par conséquent, il convient d'interpréter le nouvel article 9*bis*/1 de la même manière que le Conseil d'État interprète l'article 9*bis* de la loi sur les stupéfiants.²³

Pour s'assurer que la mesure du bourgmestre ne perturbe pas les enquêtes judiciaires en cours, une concertation préalable doit avoir lieu avec les autorités judiciaires. En pratique, cette concertation sera menée avec le procureur du Roi.

La possibilité de fermer un logement constitue potentiellement une restriction sérieuse au droit à jouir sans entrave de son domicile (art. 8 de la CEDH) et au droit à un logement décent garanti par l'article 23, alinéa 3, 6°, de la Constitution. La proposition pourrait toutefois être justifiée en arguant qu'elle vise avant tout à prévenir des faits répréhensibles. La disposition proposée vise en outre à protéger la sécurité des riverains. Elle prévoit de surcroît les garanties juridiques nécessaires. Ainsi, le bourgmestre doit-il toujours, avant de prendre sa décision, entendre l'intéressé dans ses moyens de défense. La défense peut être présentée oralement ou par écrit, pourvu que l'intéressé ait toujours l'occasion d'être entendu. L'intéressé doit également pouvoir accéder aux pièces pertinentes et disposer d'un délai de préparation raisonnable avant d'être entendu.

La mesure ne pourra être imposée que comme ultime remède et ne pourra se prolonger au-delà du nécessaire. La disposition proposée prévoit une durée maximale de fermeture de quatre mois, renouvelable deux fois. Ce faisant, la mesure déroge au délai de six mois qui

²³ RvS 23 juli 2010, nr. 206.81, 101; RvS 22 maart 2012, nr. 218.594, 12; F. SCHRAM, *Bestuurlijke handhaving van criminaliteit*, Wolters Kluwer Belgium, Mechelen, 2025, 38-39.

²³ C.E. 23 juillet 2010, n° 206.81, 101; C.E. 22 mars 2012, n° 218.594, 12; F. SCHRAM, *Bestuurlijke handhaving van criminaliteit*, Wolters Kluwer Belgium, Malines, 2025, 38-39.

zes maanden zoals die geldt voor publiek toegankelijke inrichtingen. Dit omdat het woningen en niet voor het publiek toegankelijke inrichtingen betreft wat een hogere bescherming verantwoordt. Door de maximumtermijn vast te stellen op vier maanden, maximaal tweemaal hernieuwbaar, zal de totale maximale sluitingstijd nooit langer dan twaalf maanden kunnen bedragen.

De maatregel van de burgemeester is onderworpen aan de materiële motiveringsplicht als beginsel van behoorlijk bestuur evenals aan de formele motiveringsplicht. De maatregel moet door de eerstvolgende vergadering van het college van burgemeester en schepenen of het gemeentecollege worden bevestigd. In het geval die bevestiging er niet komt, houdt de maatregel met onmiddellijke ingang op uitwerking te hebben.

Het wetsvoorstel voorziet dus in een wettelijke basis voor de op te leggen maatregel die tevens moet voldoen aan de vereisten van noodzakelijkheid, subsidiariteit en proportionaliteit.

Franky Demon (cd&v)

s'applique aux établissements accessibles au public dans la mesure où il s'agit de logements et d'établissements qui ne sont pas accessibles au public, ce qui justifie un degré plus élevé de protection. En fixant la durée maximale à quatre mois, renouvelable deux fois tout au plus, la durée de fermeture totale maximale ne pourra jamais excéder douze mois.

La mesure du bourgmestre est soumise à l'obligation de motivation matérielle en tant que principe de bonne gouvernance ainsi qu'à l'obligation de motivation formelle. La mesure doit être confirmée par le collège des bourgmestre et échevins ou le collège communal à sa plus prochaine réunion. En l'absence de confirmation, la mesure cesse immédiatement d'avoir effet.

La proposition de loi confère donc une base légale à la mesure, qui doit satisfaire en outre aux exigences de nécessité, de subsidiarité et de proportionnalité.

WETSVOORSTEL**Artikel 1**

Deze wet regelt een aangelegenheid zoals bedoeld in artikel 74 van de Grondwet.

Art. 2

In de wet van 24 februari 1921 betreffende het verhandelen van gifstoffen, slaapmiddelen en verdovende middelen, psychotrope stoffen, ontsmettingsstoffen en antiseptica en van de stoffen die kunnen gebruikt worden voor de illegale vervaardiging van verdovende middelen en psychotrope stoffen wordt een artikel 9*bis*/1 ingevoegd, luidende:

“Art. 9*bis*/1.

Onverminderd de bevoegdheden van de rechterlijke instanties, kan de burgemeester, na voorafgaand overleg met de gerechtelijke overheden en indien dat noodzakelijk is voor de handhaving van de openbare orde, een woning of een niet voor het publiek toegankelijke inrichting sluiten, indien er ernstige aanwijzingen voorhanden zijn dat er illegale activiteiten plaatsvinden die betrekking hebben op de teelt, de vervaardiging, de verkoop, de aflevering of het vergemakkelijken van het gebruik van gifstoffen, slaapmiddelen, verdovende middelen, ontsmettingsmiddelen, psychotrope stoffen, antiseptica, voorwerpen of stoffen die worden gebruikt voor de illegale vervaardiging van verdovende middelen en psychotrope stoffen. Dit is enkel mogelijk na de verantwoordelijke te hebben gehoord in diens middelen van verdediging.

De maatregel houdt onmiddellijk op uitwerking te hebben indien ze niet tijdens de eerstvolgende vergadering van het college van burgemeester en schepenen of het gemeentecollege wordt bevestigd.

De sluitingsmaatregel heeft een maximale duur van vier maanden, tweemaal hernieuwbaar. De beslissing tot hernieuwing van de maatregel zal onmiddellijk ophouden uitwerking te hebben indien ze niet op de eerstvolgende vergadering van het college van burgemeester en schepenen of van het gemeentecollege wordt bevestigd.”

2 januari 2026

Franky Demon (cd&v)

PROPOSITION DE LOI**Article 1er**

La présente loi règle une matière visée à l'article 74 de la Constitution.

Art. 2

Dans la loi du 24 février 1921 concernant le trafic des substances vénéneuses, soporifiques, stupéfiantes, psychotropes, désinfectantes ou antiseptiques et des substances pouvant servir à la fabrication illicite de substances stupéfiantes et psychotropes, il est inséré un article 9*bis*/1 rédigé comme suit:

“Art. 9*bis*/1.

Sans préjudice des compétences des instances judiciaires, le bourgmestre peut, après concertation préalable avec les autorités judiciaires et si cela est nécessaire pour le maintien de l'ordre public, fermer un logement ou un établissement non accessible au public en cas d'indices sérieux que des activités illégales ont lieu, lesquelles se rapportent à la culture, la fabrication, la vente, la livraison ou la facilitation de la consommation de substances vénéneuses, soporifiques, stupéfiantes, psychotropes, désinfectantes ou antiseptiques, d'objets ou de substances pouvant servir à la fabrication illicite de substances stupéfiantes et psychotropes. Cela n'est possible qu'après avoir entendu le responsable dans ses moyens de défense.

La mesure cesse immédiatement d'avoir effet si elle n'est pas confirmée par le collège des bourgmestre et échevins ou le collège communal à sa plus prochaine réunion.

La mesure de fermeture a une durée maximale de quatre mois, renouvelable deux fois. La décision de renouvellement de la mesure cesse immédiatement d'avoir effet si elle n'est pas confirmée par le collège des bourgmestre et échevins ou le collège communal à sa plus prochaine réunion.”

2 janvier 2026